

* Nova poštna poslopja v vrednosti \$43,000,000 namerava zgraditi.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER

Published daily except Sundays and Holidays

NAROCNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto ...\$5.50 Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00 Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50
Za Cleveland po raznašalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00
Za Evropo celo leto \$7.00, pol leta \$3.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljave naslovite: Ameriška Domovina,
8117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628.

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3rd, 1879.

88

No. 228. Mon. Sept. 29th, 1930.

Fašizem izziva Čehoslovake.

Komaj se je v Čehoslovaški nekoliko poleglo razburjenje, ki je nastalo vsled usmrtitve štirih mladih Slovencev v Trstu, ki so postali žrtev fašistične nasilnosti, je te dni gnev proti Italiji zopet izbruhnil z novo silo na dan. Sedanje ogorčenje med Čehoslovaki so povzročili komentarji italijanskega dnevnika, "Popolo d'Italia," s katerimi komentira pomorsko nezgodo, ki se je zgodila pred dvema mesecema v dalmatinskih vodah, ko sta trčila neki italijanski parnik ter jugoslovanski parnik "Karadjordje," ob kateri priki je izgubilo osem oseb, ki so se nahajale na jugoslovanskem parniku, svoje življenje. "Popolo d'Italia," oficijelno trobilo podivjanega fašizma, se je drznilo z gorostasno nesramnostjo zapisati, da so nesrečo zakrivil v prvi vrsti češki in poljski Sokoli, ki so se nahajali na jugoslovanskem parniku, vračajoč se z Vsesokolskega izleta v Beogradu, češ, da je bila ob času nesreče na jugoslovanskem parniku baš v teku pivska orgija, katero so priredili omenjeni Sokoli.

Vse čehoslovaško časopisje zahteva od zunanjega ministra Beneša, da nemudoma podvzame energično tozadevno akcijo ter zahteva zadoščenja radi tako nesramnega natolcevanja italijanskega časopisja, ki s blatenjem Sokolstva blati celokupni čehoslovaški narod.

Čehoslovaško časopisje naglašja, da leži vsa krivda tiste kolizije na ramenih kapitana italijanskega parnika "Francesco Morosini" ter opozarja na dejstvo, da se je postopalo z jugoslovanskimi brodomolci, ki so jih vzeli na italijanski parnik, ki ni bil skoraj nič poškodovan, kot z "vojnimi ujetniki."

"Češko Slovo," organ dr. Beneša, čehoslovaškega zunanjega ministra, poroča, da je italijanska paroplovna družba, lastnica omenjenega italijanskega parnika, zahtevala \$10,000 odškodnine za neki srebrni namizni pribor, ki je baje izginil in katere tatvine so obdolžili jugoslovanski ponesrečenci, ki so se nahajali na parniku. Dalje je zahtevala ista družba \$5,000 za prevoznino jugoslovanskih brodomolcev.

Čehoslovaško časopisje je ponovno dvignilo svoj glas ter izdalo na narod poziv, naj dosledno bojkotira vse, kar pride iz Italije, da bo ta bojkot javen odgovor vsega čehoslovaškega naroda "na krvave nasilnosti fašizma, ki jih izvaja nad slovanskim narodom." Dalje je Zveza čehoslovaških časnika odločno protestirala proti intervenciji italijanskega poslanika v Pragi, ki se je pritožil radi pisanja čehoslovaških časopisov, ko so poročali o umoru štirih Slovencev na Bazovici.

K čehoslovaškemu zunanjemu ministru dr. Benešu je odšla v torek deputacija čehoslovaških Sokolov, ki je zahtevala od ministra, naj takoj podvzame potrebne korake v protekcijo časti čehoslovaškega naroda proti italijanskim žalitvam. Dr. Beneš je obljubil, da se bo to zgodilo.

Dalje je vodstvo čehoslovaškega Sokolstva stopilo v torek v zvezo s poljskim Sokolstvom, načelstvu Sokola kraljevine Jugoslavije pa je poslalo naslednjo brzojavko:

"Po nezaslišanem zločinu, izvršenem nad štirimi Slovenci, podvzema danes Italija nadaljni napad na slovanske narode. Čehoslovaški Sokol sprejema rokavico, ki mu jo je vrgla Italija (sprejema poziv na boj z Italijo) ter smatra krivico, ki jo je povzročila Italija Jugoslaviji, za sebi povzročeno krivico."

"Češko Slovo," organ zunanjega ministra dr. Beneša, poroča, da mu je "iz absolutno zanesljivega vira znano," da se je italijanski parnik nalašč in namenoma zaletel v jugoslovanski parnik "Karadjordje."

Na italijanski poslanosti v Pragi je odšla v torek delegacija čeških bojnikov, ki so za časa svetovne vojne borili v laških vrstah proti Avstriji, kjer so vložili proti italijanskemu natolcevanju in častikraji oster protest.

Zora puca, bit' će dana. . .

D O P I S I

Newburg, O. — Zadnje čase se mnogo ukrepa v kongresu glede prohibicije. Prohibicija je danes vedno na jeziki. To pomeni prepoved, da ne smemo piti alkoholnih pijač. Kani smo prišli, si mislimo, saj pijača, recimo vinček, je tako dober in še Noe se ga je napil in sv. pismo nas uči, da so ga v Kani na ženitovanju pili. Zakaj pa danes ne, ko je svet bolj učen? Pesniki so posvetili pesmi vincu sladkemu. Včasih kdo reče: "Saj če se napijem, na vse pozabim in veselim se." Poglejmo pa pijačo od druge strani in sodili bomo drugače. Zmernost v pijači, par kozarcev vina, nihče ne oporeka. Navesti hočem par slučajev žalosti iz vsakdanjega življenja.

Tukaj v bližini je živela mati štirih otrok. Vsak dan se ga je nasekala, od jutra do večera. Otroci so bili vsi zanemarjeni, dom je bil zapuščen in zamazan. Žena se je potikala okrog, delala sramoto celi družini. Nekega dne je bilo močevega potrpljenja konec. Udaril je po nji in to tako nesrečno, da je družini dan umrla. Mater so pokopali, očeta so odpeljali v zapor in otroke v sirotišnico. . .

Tukaj vidimo žalostno sliko življenja, ki je resnična.

Drugi slučaj. Oče pijanec, mati pijana, otroci brez vzgoje se potepajo, kradejo, sin v zaporih, hči v poboljševalnici. Kdo je kriv? Starši so krivi. Otroke je treba čuvati in voditi po pravi poti življenja in kazati jim dobro stran, ne slabo in želi bodo sad svojih nauk. Nikdo ne more poplačati srede družine, ako oče in mati, ki sta že oba stara in siva, vidita, da so otroci pridni in poštini. Kako vesela je mati, ko vidi svoje otroke udane in polne ljubezni in spoštovanja — sebi v veselje, ljudem v čast.

Ali se moreta oče in mati počutiti srečna, ako sta razdvojen in in razporečen, otroci razkropljeni? Sin gleda, kje je oče, hčerka povprašuje po mami, vsak vleče v drugo stran. Prišla je razporeka. Oče je pil in ni bil sposoben vzgajati in zdržati doma in prišla je ločitev. Lahko bi se napisalo dosti gorja, ki ga povzroča pijača, ali kdor ga rad pije, ne bo nikdar tega pripoznal in tudi odvaditi se je težko. Ne dajajmo pa pijače naši mladini in s tem bomo storili dobro delo samim sebi, zlasti pa naši mladini.

Žena.

ZAKAJ BOGATINI DANES NE KUPUJEJO TOLIKO, KOT SO KUPOVALI PREJ?

"Ameriška Domovina" je 24. septembra prinesla z a n i m i v članek, ki nosi naslov: "Kako se da odpraviti ali zmanjšati občutno brezposelnost. V tem članku stoji zapisano, da je profesor W. F. Foster izjavil na konferenci, ki so jo sklicale Harvard in Boston univerza, da kar dežela danes potrebuje, je to, da začnejo ljudje hitro in v velikem številu kupovati takozvane luksuznosti. — Med take luksuzne predmete spadajo radio, telefon, avtomobili, grafofoni in enako. Foster pravi, da je v Ameriki še vedno sto in stotisoč oseb, bi lahko kupujejo, ker imajo denar na razpolago, češ, da bi s tem pomagali onim, ki nimajo denarja. Nadalje omenja Foster, da če začne s kupovanjem takoj, bodo trgovine dobivale naročila, njih zaloge bodo pohajale, naročila bodo prihajala v tovarne, ljudje bodo zaposleni in brezposelnost bo polagoma nehala in pričela se bo prosperiteta.

Foster dalje trdi, da je krivda pri bogatinih, ki danes ne kupujejo, kakor so kupovali prej. Po njegovem mnenju je to vzrok, da je danes toliko ljudi brez dela.

Ali je res to vzrok brezposelnosti? Ali bo na način, kot ga priporoča Foster, vzcvetela prosperiteta?

Ne! in še enkrat ne! — vsaj po mojem mišljenju temu ne bo tako. Zakaj? Bogatini tudi danes ne trpi nikakega pomanjkanja v tej zadevi. Bogatini še danes kupuje, pa ne samo luksuzne stvari, temveč še kaj drugega. Kaj mislite, da bogatin ne pije in ne kupuje pijače? Če kdo nasprotno trdi, mu jaz povem, da je v zmoti. Bogataš kupuje vse mogoče stvari, katerih mi revni sloji ne zmoremo. Naj navedem en sam primer: Bogatin pije in kupuje pijačo fine kvalitete, katero tudi drago plača. Samo pomislite, koliko denarja "zaslužijo" razni tiho tapani z opojno pijačo, katero dobavljajo iz inozemstva, največ iz Kanade. Denar ameriških bogatinov prav malo pri-

Naša današnja kriza v Clevelandu in Hooverjeva prosperiteta, ki nam jo je obljubil leta 1928

Dosti Slovencev še ne ve, kaj se godi pri njegovem sosedu, radi tega sem vzel pero in hočem povedati javnosti nekaj resnice.

Ali veste, da je danes največja kriza tukaj v Ameriki, kar jih še pomnijo stari naseljenci? Znano je, da je ena četrtina ljudstva lačna, ali pa da ne ve, kdaj bo dobil jutri kos kruha. Prišli so že časi, da so začeli ljudje vstajati ob 2. uri zjutraj in hoditi v mesto pred zadnja vrata pri hotelih in restavracijah, da so tam prvi, ko pri- neso iz kuhinje ostanke, da potem izbirajo kruh in drugo. Včasih se jih zbere po takih krajih po več in prišlo je že do bitke kdo bo prvi stal pri vratih. Nekaj dni nazaj so celo napadli voz pobiralec ostanke in mu vzele iz rok posodo, ki jo je pobiralec prinesel iz hiše. V dosti slučajih se pripeti, da grede tudi otroci po tem potu, da dobe kosček kruha. Ljudje povprašujejo pobiralec ostanke, da jim povedo, kje se dobi več kruha.

Vidite, to je naše plačilo od

legerije, kot aretira danes stavkarje, ki so postavljeni za pikele. Znano je, da bo prišel Hoover sem največ radi tega, ker se republikanska stranka boji, da ne more izvoliti svojega suhega kandidata za državnega senatorja, Mr. McCullocha. On je poznan kot suhač in prosim, da si to zapomnite. Dalje je on največji sovražnik organizirane delavstva ter ima 100% rekord v Washingtonu proti delavcu. Zaradi tega, delavci, ne pozabite na tega moža, katerega hoče spraviti republikanska stranka v senatorsko službo. Mislim, da ga slovenski narod ne bo pozabil, prvi radi njegove znane suhote, drugi pa radi tega, ker je on 100% zoper delavca. To je dovolj, da se dela pro-

ti njegovi izvolitvi, ker drugače bomo morda še sami primorani hoditi okoli zadnjih vrat hotelov in iskati kruha v posodah za odpadke. Radi tega si zapišite v srca našega sovražnika, ker on vam bo rekel, da je treba delavcu prvo kruh, potem šele drugo. Ali v svojem delu je on vedno jemal kruh delavcu, iz delavskih ust in njegove družine.

Prepričan sem, da je bil Mr. Hoover povabljen sem bolj radi tega, da reši McCullocha, kot pa radi bankirjev. Ako ni to resnica, prosim odgovorite. Sili boste več od mene v kratkem, ker nočem, da bi se delavcu godila krivica.

Anton Vehovec.
19100 Keenavice Ave.

EUCLID RIFLE and
HUNTING CLUB.

Piše Jaka.

Če ste mislili, da se bo naš predsednik zgubil v kanadskih gozdovih, ali da ga bo pijača premotila, da ne bo vedel nazaj, se motite. Rečem samo toliko, da sem rešil čast našega kluba in ga proslavil, da se govori o slavnem Euclid Rifle klubu in njegovih strelcih sedaj pri vseh taboriščnih ognjih lovskih ekspedicij. Prinesel sem seboj lepo lovsko trofejo, glavo moosa, katerega sem lastnoročno spravil v večna lovišča in bo ta moosova glava na razstavi na prihodnji običajni srnjakovi pojedini, ki se bo vršila enkrat v decembru ali januarju.

Kar se tiče pijače, se podvržem sodbi sočanov, ker vem, da bodo sodili kakor je prav in pošteno. Ravnal sem se po stari šegi lovcev in uničeval vse, kar bi bilo v škodo drugim.

Kakor mi sporoča naš tajnik Hoffart, so se naši fantje zadnjo sredo prav imenitno imeli pri streljanju na Močilnikarjevi farmi. (Menda samo zato, ker mene ni bilo zraven). Jože Koželov jim je spel mladega prešička v zelju, ki je kar sam lezel po grlu. Če se je komu zalelo, je hitro zalil s pristno studenčnico (!), da je spravil prešička zopet v pravi tir. Ni čuda, da se mi je vse popoldne v sredo tako strašno kolalo, da je kar mašino metalo v stran.

Naši fantje so sklenili, da si nabavijo posebne lovske klobuke z gamsovo brado. S temi klobuki se bodo postavljali pri paradah in veselich. Klobuček bo postran . . . V ta namen se vrši prihodnjo sredo merjenje glav na strelišču na Močilnikarjevi farmi. Prosi se vse člane, da grede v torek zvečer trezni spat, da ne bo drugi dan glava predebela, ker bi potem klobuk ne "pasal" Ker je prva sredo v mesecu, se vrši tudi mesečna seja, da se pogovorimo o prihodnji ekspediciji na srnjake. Kdor le more, naj pride.

Zadnjo sredo so tako streljali:

Jerman	8
Baraga	20
Jerič	13
Janževich	17
Marn	12
Šepic	13
Koželj	15
Birk	9
Satkovič	8
Leonardi	14
Bruss	9
Rošel	12
Klaus	8
Bavetz	14
Mrakar	20
Legan	11
Hoffart	8
Turšič	18
Zabukovec	11

RAZVALINE GRADU MEHOVO

Mehovo, kjer se nahajajo razvaline starega mehovskega gradu, je znano po večini le bližnjim prebivalcem in pa novomeščanom, ki ta hrib zelo radi posejajo. Toda ljudem, ki pridejo od drugod v Novo mesto, pa ta hrib s svojimi razvalinami ni poznan.

Ta hrib je ena izmed mnogostevnih turističnih in izprehodnih točk v bližini Novega mesta. Z novomeškega glavnega trga se prav lepo vidi. Če pa uberemo pot preko Grma proti Gotni vasi, vidimo pred seboj v Gorjanskem pogorju na desni strani ceste, ki pelje preko Gorjancev, okrogel in strm grič Mehovo, na njegovem desnem vznožju pa prijazno cerkev podgrajsko in pa vas Podgrad.

Ako gremo po državni cesti do Nove gore, opazimo, da smo pod Mehovskim hribom. Če hočemo iti od tu dalje po bližnici, ki je dobro markirana ob vznožju prihaja pogozdu, med njivami in travniki, imamo krasen razgled na okoliške vasi in dalje doli do Novega mesta in v dobrih dveh urah smo v Podgradu.

Pred nekaj desetletji je bilo videti na Mehovem še velike razvaline gradu Mehovo. Pri popraviljanju cerkve in zgradbi župnišča pa so porabili stavbeno gradivo iz razvalin. Toda kljub temu, da se je porabilo toliko gradiva za prej omenjene stavbe, in še pozneje, Tiste dni bomo lahko videli, če bo naša policija aretirala but-

vseeno precej zidu na hribu, kateri se pa dobro opazi le iz gorjanske strani, ki je hrib proti Novemu mestu preveč zaraščan. Ako se povzpne na hrib k razvalinam, opazimo še lahko, kako obsežen je bil ta grad, in da je še najti kraj, kjer je bil nekoč grajski vodnjak.

Iz razvalin je krasen pogled na Gorjance in na številne serpentine, ki jih dela cesta, ki pelje preko Gorjancev in Novega mesta na Metliko. Zanimivo je gledati iz razvalin v temni noči na Gorjansko cesto, po kateri vedno švigajo avtomobili in s svojim žarom obsevajo grič.

Grad Mehovo je bil eden izmed najlepših in najtrdnjših gradov na Kranjskem. Njegovi gospodarji so bili kaj bojaželjni in njihov rod je segal v davno preteklost ter bil na Kranjskem zelo spoštovan. Srčnost in moč Mehovčanov si lahko predstavljamo, ako čitamo v Schoenlebnovi zgodovini, da se je Albreht iz Mehovega drznil leta 1198 napasti in odvzeti ogrskemu kralju Beli III. nekatere najboljše prostore na meji. Leta 1250 čitamo zopet o treh vitezhih z Mehovega z imenom Weinhard, Ulrik in Alving. Slednji je bil leta 1292 gospodar na Mehovem. Čeprav ni bilo Mehovo v naslednjih stoletjih vedno last tega rodu, omenjajo vendar vsi zgodovinarji, da je bil ta rod še l. 1554 na Kranjskem in bival na

(Dalje na 3. strani).

Če verjamete, al' pa ne...

Helo in hajdidi! Pokorno se javljam, da sem zopet v normalnem stanju in da bom zopet vzel to kolono v roke. Tisti, ki so imeli tri tedne gmah pred to kolono, bodo morali potrpeti, saj sem tudi jaz trpel v Kanadi. Posebno v nogah sem bil včasih tako slab. . .

Upam, da ni nobenega, ki bi hotel sedaj na obisk v Kanado. Če pa koga ravno mika, mu svetujem, naj izlet preloži na drugo leto, ker pijača je pošla za enkrat. Kanadčani so bili prav veseli, ko smo šli zopet domov. Ko sem prišel nazaj, me je že čakalo več prispevkov za to kolono, katere bom sčasoma porabil. Pa tudi seboj sem jih en par prinesel in rečem, da kar se tiče lovske litanije, nas Kanadčani "bitajo."

Najbolj pa sem bil presenečen, ko je prišla iz Collinwooda deputacija v osebi Frank Matičiča, 15307 Holmes Ave., ki mi je poklonil veliko rdečo in zrelo jagodo, ki je te dni zrasla na njegovem vrtu. Grozno sem bil počaščen. Kdor ne verjame, da rastejo sedaj v teh dneh jagode na njegovem vrtu, naj blagovoli obrniti se na naslov ter naj vtakne svoj nos v njegov vrt, pa bo videl. Vrt je garantiran, da ni tam nič kopriv.

Šikalo bi se bilo, da bi bila ta kolona zagledala beli dan že v petek. Pa ker je petek slab začetek, in se v soboto ne izplača kake stvari začeti, zato sem odložil do danes. Tudi sem šele v sredo zapustil kanadska tla, in vsak človek ve, da vzame par dni, predno izpuhti vsa sopara od piva in drugih nepotrebnih stvari.

Pred seboj imamo dolgo zimo in kadar se takole sedi pri peči, se marsikatera vgame. Prosim, da mi jih pošljete, da se bodo še drugi kratkočasili z njimi. Posebno kadar bo v kleti vse v redu in bo že dober, pridejo ta prave na dan. Posebno letos, pravijo, bo dober in bo imel moč, da bo metal in mešal noge in privzdigoval klobuke. Bog te živi, dragi prijatelj, ki se za ohajčana pišeš in ki te krstijo o sv. Martinu in ki si zvest spremeljalec kranjskih klobas in kislega zelja in rebere prešičevih!

Dosti hudega boš moral prestat, kadar boš kriv vseh zamud in krivih potov marjašarjev. Marsikdo te bo zlepa nagovarjal: Oj vinček ti moj, bod' dober z menoj, nikar me ne vzi pod mizo nočoj. . . Pa ne jemlji si tega preveč k srcu, saj je v par urah vse pozabljeno.

Kadar se torej pri kvortu kakšna posebno brihtna ugane, naj ne bo pozabljen, ampak naj zagleda deževni jesenski in mrzel zimski dan v tej koloni. Kar se tiče resničnosti istih, bom vse jaz garantiral in vzel vse ha-ha na svoje rame.

Eno pa si izgovorim: Nikar me ne vabite na poskušnjo, razun če je res prav izvanredno dober. Vendar je boljše, da me sploh ne vabite, ker se težko odrečem, potem je pa tako težka pot gori na Rožnik, da Bog nas varuj. Posebno, ker še niso postavili ob potu gumastih lamp, da bi se človeku ognile s poti. In nazadnje pa še doma zjutraj pri zajtrku ropotajo šalce in razne pripombe, da ni pravdansko. In vendar človek navsezgodaj ni ravno pri volji sprejemati v avdienco deputacije razjarjenih lepših polovic.

Torej nikar ne vabite, razun če si res ne morete drugače pomagati. Če pa že ne morete drugače, popolnoma zadostujejo štirje kvorti zame: Kar je več, je stran vrženo in ni upoštevano ne v želodcu in ne v glavi, da ne govorim še o nogah. Ampak za manj kot za štiri, pa ne grem izpod strehe!

RADIO PROGRAMI

Za torek, 30. septembra
WTAM

A. M.
6:30: Sign on.
6:31: Sun Up.
6:32: Morning Serenade.
7:30: WTAM String Trio.
8:15: Peter and Lulu Belle.
9:30: Chorus (NBC).
9:30: Morning Melodies (NBC).
9:30: Patty Jean's Chat.
9:45: WTAM Physical Culture Hour.
10:00: WTAM Cooking School.
10:20: Hankel Valters.
10:45: Landers Charm Talk.
10:48: Hits and Bits (NBC).
11:00: Joe Baldi and Russ Neff.
11:15: Radio Household Institute (NBC).
11:30: Annabelle Jackson, pianist.
11:45: Home in the Sky.
P. M.
12:15: Charles W. Reed, baritone.
12:40: Austin Wylie's Golden Pheasant Orchestra.
1:15: Noonday Melodies.
1:35: Playlet.
2:15: Jolly Four.
2:45: Helen Thomas Bucher, soprano.
3:00: Jack Rose and Co.
3:30: Golden Gems (NBC).
4:00: Dancing Melodies (NBC).
5:00: Pat Haley.
5:30: Organ Processional Hour.
6:15: Chester E. Zohn, tenor.
6:30: Cleveland College.
6:45: Natasha Mirowsky, pianist.
7:30: Swing Bakers—Gene and Glenn.
7:30: Widlar Program—WTAM and WJR.
8:00: National Education Program (NBC).
8:30: Soho Program.
8:30: Evening Hour (NBC).
9:30: Happy Wonder Bakers (NBC).
10:00: Enna Jettick Song Birds (NBC).
10:30: WTAM Players.
10:30: Songs of the Season (NBC).
11:00: Austin Wylie's Golden Pheasant Orchestra.
11:35: Midnight Melodies.
12:00: Tal-Henry's New China Orchestra.
1:00: Sign off.

WHK

A. M.
6:30: Radio Revue.
7:30: Morning Devotions.
8:30: Organ Revue (CBS).
8:30: Burlesque Broadcasters.
8:45: Melody Parade (CBS).
9:30: The Oriental Girl.
9:30: Board of Education—Arithmetic Lesson.
9:30: Morning Moods (CBS).
9:45: Julia Hayes.
10:30: The Girl Friends.
10:45: Jean Carroll—Packers (CBS).
11:00: Ethel and Harry.
P. M.
12:15: Santa Clara Pear Program.
12:30: Manhattan Towers Orchestra (CBS).
1:00: Manhattan Towers Orchestra (CBS).
1:30: Housekeepers Chat.
1:30: Organ Revue (CBS).
1:55: Health Talk—Dr. Winfrey.
2:30: Metropolitan (CBS).
2:30: Master Singers Quartet (CBS).
2:30: Ten Time Topics.
2:55: Speech—Prime Minister Ramsay MacDonald before Imperial Conference (CBS).
4:15: Italian Jolly (CBS).
4:30: Columbia Artists Recital (CBS).
4:40: World Book Man.
4:45: Messenger Boys.
4:45: Bert Lown's Orchestra (CBS).
6:15: Harry Tucker's Orchestra (CBS).
6:25: Raybestos Sport Flashes.
6:30: Standard Trust Topics.
6:45: MacDougal Ramblers (CBS).
7:00: Raybestos Radiogram.
7:01: Crockett Mountaineers (CBS).
7:15: Bahall's Cherry Pickers.
7:30: Emerson Glee Orchestra (CBS).
7:45: Home Fires Program (CBS).
8:00: Blackstone Program (CBS).
8:30: Kaltenborn Edits the News (CBS).
9:00: Premier Sam (CBS).
9:00: Henry and George (CBS).
9:00: Philco Hour (CBS).
9:30: Graybar's Joe and Vi (CBS).
9:30: Paramount Public Hour (CBS).
10:00: Anheuser-Busch Program (CBS).
11:15: Rubberneck Man.
11:20: Bedford Glens Orchestra.
12:00: Club Madrid Orchestra.

WJAY

A. M.
7:00: Morning Melodies.
7:30: Wudlizer Morning Greeting.
8:30: The Three Musketeers.
9:01: The Three Musketeers.
10:01: Ruth and Blair.
11:30: Banjo Duo.
11:45: Estella Brandt.
P. M.
12:01: Rocky Austin.
12:15: Jazz Potpourri.
1:15: Organ Moods.
2:15: Georgene and Ed.
2:45: Stray Gams.
3:30: WJAY Serenade to Bedford, O.
4:30: Suburban Merchants Hour.
4:30: Studio.
5:00: Palermos.
5:30: Dickinson Radio Service.
6:01: Griff Morris and His Orchestra.
6:35: Sign off.

NARODNI PREGOVORI IN REKI

V Delacu zapisal Joža Gregorič.

Kdor na malenkost gleda, je malo vreden!

Kdor ni grada videl, se peči čudi.

Kogar je kača pičila, se martinčka boji.

Komur Bog, temu vsi svetci.

Kar danes lahko storiš, ne odlašaj na jutri; kar pa danes lahko poješ, to si spravi za jutri.

No, kdor ni vreden, da prenese zlo, ni vreden, da bi dočkal dobro.

Kdor ni vreden, da prenese zlo, ni vreden, da bi dočkal dobro.

Kdor je dolzan, je na zdravem bolan.

Kdor jezika špara, kruha strada.

Kdor dolgo leži, se ga slama drži.

Kjer nič ni, vojska ne vzame.

Kdor vpraša, rad ne da.

Kdor da beraču, bo našel pred nebeskimi vrati.

Kadar noče več na zeljniku oves rasti, takrat naj vzamejo zeta k hiši. (Oves raste dobro tudi na slabši zemlji; kjer pa ne uspeva na zeljniku, ki ima od vseh njih najplodnejšo zemljo, tam je že velika sila).

Gustav Strniša:

MED HMELJNIKI

Povest

Tiste dni pred božičem je postajal Anton vedno bolj zamišljen. Nekega popoldneva je kar sel na vlak in se odpeljal. Nič ni povedal, kam gre. Samo toliko je rekel, da se vrne čez par dni.

Medtem, ko so posli ugibali, kaj je prišlo gospodarju na um in kam jo je mahnil, se je Urša samo zagonetno smejala. Ona je pač dobro vedela, kam je odšel Anton, a nikomur ni hotela izdati. Gospodar je sam pred dnevi z njo govoril in jo marsikaj vprašal, česar ona ni hotela pripovedovati poslom.

Anton je izstopil na mali dolenski postaji. Snežni mežeti mu je silil v obraz. On pa ni okleval. Ko je hitel proti žalosni gori, se je že pričelo nekoliko mračiti. Precej dolgo je hodil in zazdelo se mu je, da je zašel, saj poti ni bilo ne konca ne kraja. Pričelo ga je skrbeti. Tudi zeblo ga je. Ali vendar ni obupal. Korakal je dalje, upajoč, da kmalu zagleda kje kako luč. Luči pa ni bilo nikjer.

Tedaj se mu je zazdelo, da čuje v daljavi žvenket kruguljčkov.

"Iz ceste sem zašel, proti oni strani moram," si je dejal in se pognal v sneg.

Kruguljci so se čuli vedno glasneje. Anton je vedel, da gre pravo pot. Zdaj se je pa zbal, da ga ne bi konj prehitel, preden pride na kolovoz. Podvizal se je, kolikor se je le mogel in prispel na kolovoz. Voz se je bližal.

"Vendar nisem bil predaleč od ceste," si je dejal Anton in čutil, da je zelo slab. On pač ni pomislil, da je napravil na svoji poti velikanski ovinek, preden je prišel spet nazaj na pravo cesto. Slučajno se je spet vračal proti cesti, kamor so ga naposled zvabili kruguljčki. Stopil je na kolovoz. Sani so bile že skoro tik njega.

"Pomagajte!" je šepnil komaj slišno in se zgrudil pred sanmi na tla. Iz voza je skočil mlad kmet. Poleg njega je sedel majheh, smehljajoč se možiček. Ko mu je kmet namignil, naj pride, da mu bo pomagal, se je obraz možička kar skremžil. Le nerad je zlezal izpod tople odeje na tla ter hotel prijeti neznanca in mu pomagati na voz. Ko se je približal, je samega začudenja pričel kar loviti sapo. Ta možek ni bil nihče drugi kakor naš dober znanec Lukec, ki se je s sosedom vračal iz trga. Ni si pa mogel razložiti, kaj dela mladenci v tem zimskem času na tej poti v tej dolenski samoti.

Položila sta Antona na voz in ga toplo pokrila. Lukec je vzel iz malhe tenko zelenko močnega žganja, jo odmašil in jo pomolil Antonu pod nos. Ta je takoj odprl oči in vprašal: "Kaj se je zgodilo? Kje sem?"

"O, nič hudega, nič hudega, samo požirek si ga urno privoščite," je dejal Lukec in se prijazno smehljajal.

Anton je spoznal znan glas. Urno je napravil globok požirek in se oddehnil. Obrnil se je k Lukcu in mu smehljaje ponudil roko.

"Viš ga, Lukca, tebe pa nisem pričakoval tukaj." "Jaz pa vas še manj," je odvrnil godec in se poredno nasmešnil. "Kaj vendar rogovilite ta čas tod okoli?"

Anton se je nasmešnil: "Boš kmalu izvedel, Lukec, samo malo potrpi."

Bližali so se vasi. Anton je bil takoj spet dober. Obstali so pred Lukčevo hišo, kjer jim je Tina postregla s toplim čajem.

Ko so tako sedeli skupaj, je mahoma dejal Anton:

"Lukec, ali greš z menoj Maričko snubit?"

"I, hudiča! Sam sem se pri nji ženil, zdaj naj jo pa snubim za druge? Ali ne bo malo nerodno?"

"Zate je pa že kaka stvar nerodna, seveda," se je vmesala v pogovor Tinačka in mu poredno požugala. Lukec pa je že hitel oblačit nedeljske kamižolo.

Maričkina mati je nekoliko okrevala. Počasi je hodila po hiši, a Marička sama je pletla in šivala skoro noč in dan. Vse kmetice so jo ljubile. Lepo je znala delati obleke in draga ni bila. Postregla je vsaki, kolikor je mogla.

Tudi ta večer je sedela pri stroju in hitela šivati. Premišljala je o svojem življenju in svojem delu. Spomnila se je ženinov, ki so jo snubili, tudi par posestniških fantov je bilo vmes, ki so jo vprašali. Da, boljše bi bilo, če bi se bila poročila. Ona in mati bi bili vsaj preskrbljeni. Pa se je spomnila, da bi se gruntarski fantje morali zaradi nje vedno prepirati s starši, ker je ubožna. Pa nanj se je spomnila, na Antona. Nikdar ne bo njegova, a ljubila ga je še vedno in zdelo se ji je, da ga tudi bo do konca.

Baš zadnje dni je bila njena misel nanj tako močna, da se ji je dozdevala skoro grešna, a ni si mogla izbiti Antona iz glave.

Tedaj ji je zmanjkalo v stroju sukanca. Vložila je drugo klopko in se nagnila, da bi vdela nit.

Ta trenutek so se odprle durice nji nasproti. Srce ji je nehalo biti. Zbledela je. Prepričana je bila, da se ji blede. Hotela je glasno zakričati. Obrnila si je znojni obraz.

Pa je začula Lukca, ki je vstopil za Antonom:

"No, no, dober večer! Ali nam daste vašo zalo hčer? Menda danes ne bom tako slabozprejet? Mene si zavrnila, zdaj pa prihajam z drugim. Ptič sem pa, kaj? Kar z zele-nega štajerskega sem ti ga privedel. Mati, zavrite se, pa kak prigrizek nam preskrbite! Zelenina sem pripeljal, poštenega in bogatega, da ga takega pri nas daleč okoli ne najdete. Vidite, vašo Maričko hoče, ki je obirala lani pri njem hmelj in mu zmesala pamet in srce. Ampak dober človek je. In pa lepo je tam, kjer je on doma O, to je dom, vaša bajtica bi se tam kar skrila v njem. Jaz pa bom za godca, če me boste marali. Marička, kar odloči se! Ampak zala si, zala, pa če si še tako dopovedujem, da ni res," je dejal Lukec.

Anton mu je mahal z roko, naj molči, pa ni vse skupaj nič pomagalo.

Marička je vstala. Kako srečna je bila. Tiha sreča in radost sta ji kar sijala iz oči.

Ponudila je Antonu stol, ki ga je sama pomeknila bliže k sebi. On se je vsedel. Tedaj se je spomnil na njeno mater. Hitel je za njo v vežo in ji povedal, kdo je. Njeno lice se je razjasnilo. Ko ji je ponudil roko, mu jo je stisnila in ga prijazno gledala. Govoriti ni mogla. Bila je preveč prese-nečena, da je prišel tisti, o katerem je njena hčerka sanjala.

Lukec je medtem zabaval Maričko:

"Vidiš, pa le nisem tak hudobiar, kakor si mislila. Zdaj lahko govoriva, saj sem oženjen človek. Takega ženina boš dobila, da ti ga bodo vse zavajale. Privoščim ti ga. Ali veš, zakaj? Ne zaradi tvoje lepote in tvoje ljubezni, o ne, privoščim ti ga zaradi druge ljubezni do uboge matere, za katero si se popolnoma žrtvovala. Sirota dobra, ti delaš kakor črna živinica."

"Danes bo pa nehala," je dejal vstopivši Anton, prijel Ma-

ričko za obe roki in jo dvignil izza stroja. Pogledal ji je v oči in opazil, da so vlažne od solz. Zdaj je šele opazil dva oblačka okoli njih in tiho trudnost, ki je sevala iz njenega pogleda.

"Sirota moja, ti si pač mnogo trpela," jo je vprašal.

"Zakaj naj trpim? Delati sem morala za mater in zase in pa, da sem laže pozabljala, česar nisem nikoli mogla pozabiti."

"Zdaj bo vse dobro. Božičevali bomo pa pri nas na štajerskem je omenil Anton.

Ko je prišel naslednji dan Anton k Marički, je našel v hiši rubežnika. Z njim je prišel skopuh, stari Kozabrin, ki je poškilil na tujca, ki je vstopil.

Danes je prinesel Anton s seboj jedačo in liter vina, ki ga je postavil na mizo.

"I, potlej pa ni čudno, če ste reveži," se je obregnil Kozabrin. "No, no, zdaj se bo pa vse nehalo!"

"Tisto pa ne! Zdaj se bo šele pričelo, veste prijatelj. Če se še nikoli niste zmotili, danes ste se, pa prav pošteno ste se vrezali!" je dejal Anton in ga pogledal dokaj nezaupljivo.

"Rumijo nas" je bruhnilo iz Maričke.

Anton je zamahnil z roko in namignil rubežniku.

"Prijatelj, kar povejte, koliko je dolga, bom kar plačal vse z obrestmi vred," je dejal Anton in potegnili iz žepa list-nico.

"Nekaj okoli štiritošć dinarjev bo," je odvrnil rubežar in pričel k vsoti dolga in obresti pristiževati tudi ostale sodne stroške.

Anton je smehljaje odšel denar. Stari Kozabrin se je praskal po svoji resasti glavi: "To sem pa malo drugače mislil. No, pa naj bo, saj vama privoščim."

"Če vi komu kaj privoščite, je kvečjemu kaka oglodana kost, meso že vi pošteno obe-rete," je dejala Marička in ga jezno pogledala.

Ker se je stari skopuh še sukal okoli, ga je Anton kratkoma nahlulil, naj izgine.

Skopuh je odšel. Rubežnik je bil vesel, da ni rubil dobre Maričke in njene matere, saj jima je privoščil vso srečo. Ko mu je Anton napil, je dvignil kozarec in ga izpraznil na zdravje vseh dobrih ljudi.

* * *

Konec. Grča ni postal nikoli mož gospe Angele. Ko ga je odslovila, je pričel razmišljati, kaj naj stori. Oženiti se ni hotel za nobeno ceno.

Ker je vedno rad pil, je tiste dni pričel naravnost popivati. "Zakaj pa tako piješ?" so ga vpraševali tovariši.

"I dobro misel iščem, v vinu jo bom pač našel," je dejal Grča in še bolj pil.

Pa se tista dobra misel ni hotela poroditi. Ubogi Grča je naposled sklenil, da postane vendarle mož gospe Angele.

Tisto noč, preden je šel k nji, se je spet pošteno opijanal. "Nocoj ga pijmo, svoboda zlatata. Menda me boš reš zapustila in mi zaprla svoja široka vrata, ti ljubica nevidna in najdražja," je govoril in praznil kozarec.

In baš tista noč je bila njegova poslednja. Korakal je pijan ob Dravi in se smehljajal nemirnim mračnim valovom. Čutil je, kako mu sili vino v glavo.

"Umijem se," si je dejal in se zagugal po bregu nízol.

Nagnil se je nad vodo in si pričel umivati obraz z rokama. Pa se je preveč nagnil in padel v vodo. Hotel se je dvigniti, zakrilil je z rokama, pa je mahnil v praznino. Alkohol, ki ga je zavžil zadnje dni, je izpolnil svojo dolžnost, oslabil ga je. Valovi so se pa zaletavali vanj, hrumeli okoli njega, ga objemali vedno silneje in silneje, dokler ga niso pokopali pod seboj. Nesli so ga nekaj

časa s seboj. Naposled je obstal pri vrbah, ki so ga zadržale. Tam so ga našli ljudje naslednji dan mrtvega.

Gospa Angela se ni nikoli omožila. Opomogla si je zopet. Kesneje je trgovino opustila in se preselila na kmete. Kupila si je preprosto hišico, kjer je odslej samotna živela in mnogo molila. Tik nad hišico se je dvigal grič s cerkvico, kamor je hodila slednji dan molit in kjer je našla mir in pozabljenje.

(Konce).

RAZDEJANJE GRADU MEHOVO

(Nadaljevanje iz 2. strani)

Mehovem. Veliko razširjeno gospodarstvo Mehovo, h katerem je spadalo še mnogo drugih gradov, je prišlo sčasoma pod najemščino v roke drugih gospodarjev. Tako je bil leta 1873 Albreht Celjski, ki ga je prepustil svojemu sinu Frideriku. Po padcu mogočnih celjskih grofov je prišlo v roke avstrijskim vladarjem. Za Valvazorja je bil lastnik Mehovega Janez Ernest grof Paradajzar, stotnik na Židovnici. Tudi Lenkovič so bili lastniki tega gradu.

Dvakrat so tudi razsajale na Mehovem tolpe puntarskih kmetov, in sicer leta 1515 in 1. 1602. V letu 1515 je dne 17. maja napadla močna tolpa kmetov grad ter pometala takratnega najemnika gradu gospoda Baltazarja in Nikolaja z drugimi vitezi, ki so se nahajali na gradu, čez grajsko obzidje. Ravno tako se je zgodilo s 15 podložniki, ki so prišli prvim na pomoč. Razdraženi kmetje so šli v svoji grozovitosti celo tako daleč, da so dva mala Baltazarjeva sinova pred očmi njune matere umorili. — Grajsko gosposko pa so potem slekli in jo porinili skozi grajska vrata, kjer so jo drugi puntarji ulovali in ji razbili glavo. Samo mala hčerka nesrečnice je ušla grozni smrti, ker jo je pestunja imenovala za svojo in je v splošni zmedbi z njo zbežala z gradu.

Drugi, v letu 1602 nastali kmetijski punt je prizadejal graščini in njenim najemnikom manj škode, pač pa je škodoval hrvatskim Uskokom, ki jih je takratni lastnik Karl Jurčič naščuval na kmete. Od kakih sto mož broječe čete Uskokov, ki so prišli gospodarju — graščaku na pomoč, je komaj deset mož odneslo pete čez Gorjance. Kmalu potem je postal grad zapuščen in leži zdaj preko tristo let v razvalinah.

* * *

Konec. Grča ni postal nikoli mož gospe Angele. Ko ga je odslovila, je pričel razmišljati, kaj naj stori. Oženiti se ni hotel za nobeno ceno.

Ker se je stari skopuh še sukal okoli, ga je Anton kratkoma nahlulil, naj izgine.

Skopuh je odšel. Rubežnik je bil vesel, da ni rubil dobre Maričke in njene matere, saj jima je privoščil vso srečo. Ko mu je Anton napil, je dvignil kozarec in ga izpraznil na zdravje vseh dobrih ljudi.

* * *

Konec. Grča ni postal nikoli mož gospe Angele. Ko ga je odslovila, je pričel razmišljati, kaj naj stori. Oženiti se ni hotel za nobeno ceno.

Ker je vedno rad pil, je tiste dni pričel naravnost popivati. "Zakaj pa tako piješ?" so ga vpraševali tovariši.

"I dobro misel iščem, v vinu jo bom pač našel," je dejal Grča in še bolj pil.

Pa se tista dobra misel ni hotela poroditi. Ubogi Grča je naposled sklenil, da postane vendarle mož gospe Angele.

Tisto noč, preden je šel k nji, se je spet pošteno opijanal. "Nocoj ga pijmo, svoboda zlatata. Menda me boš reš zapustila in mi zaprla svoja široka vrata, ti ljubica nevidna in najdražja," je govoril in praznil kozarec.

In baš tista noč je bila njegova poslednja. Korakal je pijan ob Dravi in se smehljajal nemirnim mračnim valovom. Čutil je, kako mu sili vino v glavo.

"Umijem se," si je dejal in se zagugal po bregu nízol.

Nagnil se je nad vodo in si pričel umivati obraz z rokama. Pa se je preveč nagnil in padel v vodo. Hotel se je dvigniti, zakrilil je z rokama, pa je mahnil v praznino. Alkohol, ki ga je zavžil zadnje dni, je izpolnil svojo dolžnost, oslabil ga je. Valovi so se pa zaletavali vanj, hrumeli okoli njega, ga objemali vedno silneje in silneje, dokler ga niso pokopali pod seboj. Nesli so ga nekaj

časa s seboj. Naposled je obstal pri vrbah, ki so ga zadržale. Tam so ga našli ljudje naslednji dan mrtvega.

Gospa Angela se ni nikoli omožila. Opomogla si je zopet. Kesneje je trgovino opustila in se preselila na kmete. Kupila si je preprosto hišico, kjer je odslej samotna živela in mnogo molila. Tik nad hišico se je dvigal grič s cerkvico, kamor je hodila slednji dan molit in kjer je našla mir in pozabljenje.

(Konce).

RAZDEJANJE GRADU MEHOVO

(Nadaljevanje iz 2. strani)

Mehovem. Veliko razširjeno gospodarstvo Mehovo, h katerem je spadalo še mnogo drugih gradov, je prišlo sčasoma pod najemščino v roke drugih gospodarjev. Tako je bil leta 1873 Albreht Celjski, ki ga je prepustil svojemu sinu Frideriku. Po padcu mogočnih celjskih grofov je prišlo v roke avstrijskim vladarjem. Za Valvazorja je bil lastnik Mehovega Janez Ernest grof Paradajzar, stotnik na Židovnici. Tudi Lenkovič so bili lastniki tega gradu.

NORWOOD gledališče 6210 St. Clair Ave.

TEDENSKI PROGRAM

Ponedeljek, torek, sredo, 29., 30. septembra, 1. oktobra

SLIKA, O KATERI GOVORI VSA DEŽELA

Joan Crateford

"Naše sramežljive neveste"

POVEST LJUBEZNI TREH DANAŠNJIH HČERA

Kakšne vrste jih možki poročijo—deklet kot je Connie (Anita Page), nedolžna in zaupna? Dekle kot Frankie (Dorothy Sebastian), skušena na potih življenja? Ali dekle kot Jerry (Joan Crawford), nezaupna napram vsem moškim, toda sanjajoča o enem samem možu? Ne napravite si sode, dokler niste videli romana treh deklet iz velike trgovine, ki potujejo različna pota do romance. Nekaj posebnega, zanimivega!

ROBERT MONTGOMERY and JOAN CRAWFORD in "OUR BLUSHING BRIDES"

V ČETIRTEK IN PETEK
Krasna Marilyn Miller in
Joe B. Brown
v "SALLY" in pesem ter novice

Zastoj namizna posoda
ženskam

V SOBOTO DVOJNA SLIKA
"ADMIRAL BYRD NA
JUŽNEM TEČAJU"
in
Constance Bennett
"NEUMNA POTA"

V NEDELJO DVOJNA SLIKA
Clara Bow
"LJUBEZEN MED
MILIJONARJI"
in
Gary Cooper
"MOŽ IZ WYOMINGA"

Grozdje-mošť in sodi

Kakor druga leta, bom tudi letos vam postregel z najboljšim grozdom ali moštom in z dobrimi sodi. Postregel vam bom s točno in zanesljivo postrežbo ter najnižjimi cenami. Na razpolago imam električno prešo, s katero mi bo mogoče še bolj postreči. Kdor ima grozdje in želi, da mu ga stisnem, se lahko zanesljivo obrne na mene. — Se priporočam za naročila.

Rudy Božeglav

1125 E. 60th St.

ENdicott 0282

MOŠKA OBLEKA

vestno sčičena in zlikana samo za 80c

Ako pridemo na vaš dom iskat in nazaj pripeljemo, pridenite še 20c

The Frank Mervar Co.

SLOVENSKA ČISTILNICA

5921 Bonna Ave.

Tel. HEnderson 7123

Odperto do 8. ure zvečer

HENRIK SIENKIEWICZ

POTOP

Iz poljskine prevel
DR. RUDOLF MOLE

"Bog ve!" je odgovoril oficir. Mi ju spremljamo od Birze. Gotovo sta se prišla pogajat z našim knezom, ker v Birze smo slišali, da zbira knez veliko vojsko in da hoče napasti Inflantsko."

"Ha, lopovi! Strah vas izpreletava!" je vpil Zagloba. "Torej Veliko Poljsko napadate, preganjate kralja, a tu se klanjate Radzivilu, da bi vas ne zapodil na Inflantsko! Počakajte! Boste že bežali k svojim Duderhoffom, da v a m še nogavice odlete! Takoj se bomo mi z vami tu poigrali. Živel Radzivil!"

"Živel!" je ponovila pri vratih stoječa šlahta.

"Defensor patriae! Brani telj naš! Na šveda, gospoda, na šveda!"

Nastal je krog. Čimdalje več šlahte se je zbralo z dvorišča. Videč to, je skočil Zagloba na stebel pri vratih in začel vpiti:

"Gospodje! Poslušajte! Kedor me ne pozna, temu povem, da sem jaz stari Zbaražec, ki je s to staro roko pobil Burlaja, največjega hetmana za gospodom Hmielnickim. Kdor še ni slišal o Zaglobi, ta je gotovo za časa prve kosaške vojne luščil fižol, gladil kure ali pa pasel teleta, česar si pa ne mislim od tako čestitih vite-zov."

"To je veliki vitez!" so se zaslišali številni glasovi. "Ni ga večjega v ljudovladi! Poslušajte!"

"Poslušajte, gospodje! Stare kosti so si želele počitka, boljše bi mi bilo polegati po pekarnah, skuto s smetano jesti, po sadovnjaku hoditi in pobirati jabolka, ali pa z rokami na križu stati ob žanjicah ali pa udarjati dekletom po rame-nih. Gotovo bi me bil tudi so-vražnik radi lastne varnosti pustil v miru, zakaj švedi in Kozaki vedo, da imam pretežko roko, in Bog daj, da bi bilo moje ime tako znano gospodi, kakor ga pozna sovražnik."

"Kakšen petelin pa poje tam gori?" je vprašal nato nek glas.

"Ne moti, sicer te pobije-mo!" so vpili drugi.

Toda Zagloba ga je slišal. "Oprostite, gospoda, t e m u petelinčku," je zakričal, "saj še ne ve, kje je rep in kje je glava."

Šlahta je izbruhnila v grozen krah, a zmeden pred-govornik se je umaknil za gne-čo, da je ušel zabavljicam, ki so začele padati na njegovo glavo.

"Vračam se k stvari," je govoril Zagloba. Torej, repeto, zaslužil sem si počitek, toda ker je domovina napadena, ker sovražnik tepta našo zemljo, sem smatral za svojo dolžnost, da se z vami, gospoda, postavi po robu sovražniku, v ime te matere, katera nas je vse hranila. Kdor ne stoji danes njej ob strani, kdor ji ne prihi-ti na pomoč, ta ni njen sin, tem-več pastorek, ta ni vreden nje-ne ljubezni. Jaz, stavec, grem in naj se zgodi volja božja, a četudi imam poginuti, bom do zadnjega vzdihla klical: Na šveda! Gospodje bratje, na šveda! Prisezimo si, da ne da-mo prej sablje iz rok, dokler jih ne preženemo iz domovi-ne!"

"Mi smo tudi brez priseg pripravljani," zakličejo številni glasovi. "Pojdimo, kamor nas povede naš knez in het-man; pojdimo, kamor bo tre-ba."

"Gospodje bratje! Videli ste, kako sta se pripeljala dva bregušarja v pozlačeni kočiji.

Ona dva vesta, da se s kne-zom Radzivilom ne da igrati. Hodila bosta za njim po soba-nah, mu poljubovala roke, da jih pusti v miru, toda knez, ki se vračam od njega s posveto-vanja, mi je zagotovil v imenu vse Litve, da ne bo nič s pogaj-anji, nič z listinami, temveč vojna in vojna!"

"Vojna, vojna!" so ponovili kakor v odmev poslušalci. "Da pa se bo tudi vojsko-vodja," je nadaljeval Zagloba. "še pogumneje držal, pokaži-mo mu torej, gospoda, svoja čuvstva. Pojdimo pod njego-vo okno in zakličimo: 'Hajd nad šveda! Za menoj, gospo-da!'"

Rekli so skočil s stebra in je zdirjal naprej, za njim pa vsa truma. Tako so prišli pod sa-ma okna in čimdalje bolj raz-grajali. Šunder se je naposled zvil v en sam ogromen krik: "Na šveda, na šveda!"

Čez malo časa je planil iz veže gospod Korf, vojvoda ven-denski, zelo zmeden, za njim Ganchof, polkovnik knežjih jezdecev, in oba sta začela kro-titi šlahto, jo miriti in prositi, da bi se razšla.

"Za Boga!" je govoril gos-pod Korf, "tam gori kar šipe šklepetajo, a gospoda niti ne vedo, kako neugoden čas so iz-brali za svoje krike. Kako mo-rete onečastiti poslanca ter da-jati zgled nepokorščine! Kdo vas je vzpodbudil na to?"

"Jaz!" je odgovoril Zaglo-ba. "Povej, vaša milost, gos-podu knezu v imenu nas vseh, da ga prosimo, naj bo trd, ker smo pripravljani vzdržati pri-njem do zadnje kaplje krvi."

"Zahvaljujem vas, gospoda, v imenu gospoda hetmana, za-hvaljujem vas, toda sedaj se razidite. Premisleka, gospoda! Pri živem Bogu, sicer pogre-znete domovino popolnoma! — Medvedjo uslugo izkazuje da-nes domovini, kdor sramoti po-slanca!"

"Kaj nas brigata poslanca? Mi se hočemo biti, ne pogaja-ti!"

"Veselim se vašega poguma! Zato pride čas v kratkem, da, še zelo kmalu. Odpočijte se sedaj pred vojno. Čas je za kozarček žganja in za kak pri-grizek. Težko se je biti s praz-nim želodcem."

"Res je, kakor živim!" je zavpil Zagloba.

"Res, prav jo je pogodil. . . Knez pozna sedaj naše mislje-nje, torej nimamo tu nič več opraviti!"

In množica se je začela raz-hajati, največ jih je hitelo proti poslopjem, kjer so bile zasedene že številne mize. Na čelu je šel gospod Zagloba — gospod Korf in polkovnik Gan-chof sta se napotila h knezu, ki se je posvetoval s švedskima poslancema, s škofom Parčev-skim, duhovnikom Bialozorom, z gospodom Adamom Komo-rovskim in dvornikom kralja Jana Kazimirja, gospodom Aleksandrom Miežejevskim, ki se je slučajno nahajal v Kej-danah.

"Kdo je bil tam provzročitelj tega nemira?" je vprašal knez, s čigar levjega lica še ni izginila jeza.

"Oni šlahčiči, ki je ravnokar prišel, slavni gospod Zaglo-ba!" je odgovoril vojvoda ven-denski.

"Hraber je ta vitez!" je od-govoril knez, "toda prezgodaj je začel razgrajati!"

Po teh besedah se je sklonil k polkovniku Gancholu in mu začel nekaj šepetati na uho.

Gospod Zagloba, zadovoljen sam s seboj, je odšel s svečanim korakom v spodnje sobane;

spremljala sta ga oba gospo-da Skrzetuska in gospod Vo-lodijovski, s katerimi se je po-tihoma razgovarjal:

"Kaj, prijatelji, komaj sem se prikazal, že sem raznetil v tej šlahiti ljubezen do domovi-ne. Laže odpravi knez oba po-slanca, ker se lahko sklicuje na naše mnenje. Kakor si mi-slim, ne bo to brez nagrade, dasi mi je največ za čast. To-da čemu si tako obstal, gospod Mihael, kakor bi okamenel, in si zapičil svoje oči v ono kočijo pri vratih?"

"To je ona!" je rekel Mihael ter vihal z brki. "Pri živem Bo-gu, ona sama!"

"Katera?"

"Bilevičeva . . ."

"Ona, ki ti je dala koš?"

"Da. Glejte, gospoda, glejte! Ali ne bi človek skoprnel od ža-losti?"

"Počakaj, no!" je rekel Za-globa, "da si jo ogledamo!"

Medtem se je kočija približa-la razgovarjajočim se. V njej je sedel imeniten šlahčič s sivka-stimi brki, poleg njega pa gos-podična Aleksandra, lepa kakor vedno, mirna in resna.

Gospod Mihael je uprl vanjo svoj žalostni pogled in jo glo-bo-ko pozdravil, toda ona ga ni za-gledala v gneči. Zagloba pogle-da njene lepe žlahte poteze in re-če:

"To je gosposko dete, gospod Mihael, in prenežno za vojake. Priznam, da je lepa, toad jaz imam rajši take, pri katerih ne veš takoj, če je top ali ženska."

"Ali veš, gospod, kdo se je pri-peljal?" je vprašal gospod Mi-hael poleg sebe stoječega šlahič-ča.

"Kako bi ne vedel!" odvrne šlahčič, "to je gospod Tomaž Bilevič, rosijski mečnik. Vsi ga tu poznajo, zakaj to je stari slu-ga in prijatelj Radzivilov."

XIII.

Knez se ta dan ni pokazal šlahiti do večera. Obedoval je namreč s poslancema in nekate-rimi dostojanstveniki, ki se je z njimi poprej posvetoval. Ob-enem so dobili polkovniki pove-lje, da naj bodo pripravljene dvorni radzivilski polki, a po-sebno polki pehote, ki so stali pod poveljstvom tujezemskih oficirjev. V zraku je dišalo po smodniku. Dasi ni bil grad utr-jen, je bil vendar obkrožen od vojakov, kakor bi se imela pod njegovim obzidjem biti bitka. Pričakovali so pohoda najkasne-je na jutrajšnji dan; zato so bi-li jasni dokazi, ker je bilo brez-številno kneževu služabništvo zaposleno s tem, da je naklada-la na vozove orožje, dragoceno-sti in knežji zaklad.

Harasimovič je pripovedoval, da pojdejo vozovi v Tikočin na Podlesju, zakaj nevarno bi bilo, če bi se pustil zaklad v neutre-jnem kejdanskem gradu. Pri-pravljali so tudi vojne potrebšči-ne, ki so imele iti za vojsko.

Raznesle so se vesti, da je bil polni hetman Gosievski zato za-prt, ker ni hotel združiti svojih praporov, ki so stali v Trokih, z radzivilskimi; s tem je izpostav-ljal vse podjetje v očito pogu-bo. Sicer so pa priprave na po-hod, gibanje čet, ropotanje to-pov, ki so jih vlekl iz grajskega arzenala, in ta šunder, ki vedno spremlja prve priprave za vsak pohod, obrnle pozornost na dru-go točko in viteštvo je pozabilo zapor gospoda Gosievskega in Judickega.

Šlahta, ki je obedovala v ogromnih dolenji hsoabanah, se ni o ničemer drugem razgovar-jala kakor o požarju Vilna, ka-tero je gorelo že deset dni in vsak dan bolj, o novicah iz Var-šave, o napredovanju švedov in o švedih samih; proti tem bese-dolomcem, ki so napadali sose-da vkljub pogodb, ki je imela veljati še šest let, so se razbur-jala srca in pamet in v dušah je naraščal srd. Novice o zadnjih dogodkih, o padcu Ustja, o Ve-likopoljski, ki so jo zajeli z vse-mi mesti, o grozečem zavzetju Mazovskega in o neizogibnem padcu Varšave, niso vzbujale bo-jazni, marveč so podžigale po-

gum in voljo do boja. Godilo se je to radi tega, ker so bile že vsem jasne namere tega šved-skega postopanja. Saj do sedaj se niso še niti enkrat srečali z vojsko, a tudi ne s prvim vojskovodjem. Radzivil je bil prvi pravi vojskovodja, ki so se ime-li meriti z njim, ki je tudi tačas vzbujal popolno zaupanje v svo-je vojaške zmožnosti v zbrani šlahiti, zlasti ker so tudi njegovi polkovniki zagotavljali, da pobi-jejo švede na odrptem polju.

"Drugače ni mogoče!" je go-voril gospod Mihael Stankievič, star, izkušen vojak. "Spomi-njam se nekdanje vojne in vem, da so se vedno branili po grado-vih, v utrjenih taborih, za na-sipi, a nikdar se niso upali po-staviti proti nam na odrptem polju, ker so se konjenice grozno bali; kjer pa so zaupajoč na svo-jo moč izstopili, so gotovo pogo-reli. Velikopoljski jim ni dala zmaga v roke, temveč izdajstvo in nezmogost črne vojske."

"Da!" reče gospod Zagloba. "To je mršav narod, zakaj nji-hova zemlja je zelo nerodovit-na; nimajo kruha, ker meljejo samo smrečje storže; iz take moke peko pogače, ki smrde po smoli. Drugi hodijo ob morju, in karkoli izmeče val, to požro-ter se še tepo med seboj za take posebnosti. Tam ti je prava sodrga; zato ni bolj grabežljivega naroda. Tatarji imajo nam-reč vsaj konjskega mesa dovolj, oni pa ne vidijo mesa celo leto in trpe vedno lakoto, izvzemši če se jim posreči kak bogat rib-ji lov."

Tu se obrne Zagloba h gospo-du Stankieviču:

"Gospod, kdaj si se seznanil s švedi?"

"Pod knezom Krištofom, oče-tom sedanjega gospoda hetma-na."

"Jaz pa pod gospodom Koniec-polskim, očetom sedanjega pra-porščaka. Parkrat smo v Pru-sih grozno nabili Gustava Adol-fa in nemalo jih ujeli; tam sem

jih mahoma spoznal in vse nji-hove navade. Naši fantje se jim niso mogli dovolj načuditi, za-kaj treba je vedeti, da so šved-je izborni potapljači, ker brodi-jo vedno po morju in pridobiva-jo svojo hrano večinoma iz mor-ja. Torej smo jim veleli, naj se izkažejo, in kaj porečete na to: če vržeš vraga v kako kotlino, ti priplava na drugi strani ven in ti prinese v gobcu še celo žive-ga sleda. . ."

"Za Boga, kaj praviš, gospod vitez?"

"Naj kar na mestu obležim, če nisem tega že skoraj stokrat videl na lastne oči in še drugih čudovitih običajev. Spominjam se tudi, da so se tako najedli pruskega kruha, da se niso ho-teli niti vrniti. Prav pravi gos-pod Stankievič, da so malo- vredni vojaki. Pehota je še ko-zalnik toliko, toda konjica, da se Bogu smili, zakaj v njihovi do-movini ni konj in se ne morejo od mladih let navaditi ježe."

"Bržkone ne pojdemo najprej nanje," je govoril gospod Ščit, "temveč se bomo maščevali za Vilno."

"Tako je. Sam sem knezu svetoval, ko me je vprašal, kaj o tej stvari mislim," je odgovo-ril Zagloba. "Toda čim opra-vimo s temi, pojdimo takoj na druge. Gotovo se morata poti-ti ta dva poslanca pri knezu."

"Prijazno so ju sprejeli," je rekel gospod Zaleski, "toda re-veža nič ne dosežeta, najboljši ukaz so povelja, katera je dobila vojska."

"Mili Bog, mili Bog," je rekel gospod Tvarkovski, rosijski sodnik, "kako raste z nevarnost-jo pogum. . . Skoraj da nismo obupali, ko smo imeli opraviti z enim sovražnikom, a sedaj pa imamo poguma za oba."

"Ne more biti drugače," je odgovoril Stankievič. "Večkrat se zgodi, da te bijejo, dokler jim ne zmanjka potrpljenja, po-tem pa sam ne veš, kje se naj-deta junaštvo in moč. Ali so

mar malo pretrpeli, malo prene-sli?! Zanašali smo se na kra-lja in kraljevo črno vojsko, ne računajoč na lastne sile, sedaj pa lahko volimo, ali se spopri-memo z obema, ali pa poginemo popolnoma."

"Bog nam pomore! Dovolj je tega odlašanja!"

"Nož so nam nastavili na gr-lo!"

"Nastavimo jim ga tudi mi! Pokažimo, kakšni vojaki so tu! Pri nas ne bo Ustja, kakor je Bog v nebesih!"

In sorazmerno s kozarci so se razgrevale glave in je rastel vojni pogum. Tako nad prepa-dom zadnji napor čestikrat pri-nese rešitev. To so uvidele te trume vojakov in ta šlahta, ka-tero je še pred kratkim z obupa-nimi pozivi in okrožnicami po-zival Jan Kazimir v Grodno na črno vojsko. Sedaj so bila vsa srca, vse misli obrnjene v Rad-zivila; vsa usta so ponavljala to grozno ime, s katerim se je že od nekdaj vezala zmaga. Zares je le on mogel zbrati razpršene, že uspavane moči, in jih dvigni-ti ter se postaviti na čelo sili, ki

bi zadoščala, da ugodno konča obe vojni.

Po obedu je pozval knez po vrsti polkovnike: Mirskega, ki je poročnikoval v hetmanskem oklopnem praporu, a za njim Stankieviča, Ganchofa, Harlam-pa, Volodijovskega in Solohuba. Stari vojaki so se nekoliko ču-dili, da jih poziva na posveto-vanje posamezno, a ne skupno; toda to čudenje je bilo prijetno, zakaj vsakdo je odhajal s ka-ko nagrado, s kakim vidnim do-kazom knežje naklonjenosti; v zameno je zahteval knez le vda-nost in zaupanje, katero so že itak vsi iz dna duše gojili do nje-ga. Gospod Hetman je tudi ne-prestano izpraševal, če se je že vrnil gospod Kmitič, in velel, da naj ga obveste o njegovem pri-hodu.

Vrnil se je še le pozno zvečer, ko so bile dvorane že razsvet-ljene in so se gostje že pričeli zbirati. V orožarni, kamor se je prišel preobleč, če se je že spoda Volodijovskega in se se-znanil z ostalo družbo. .

(Dalje prihodnjič.)

VSEM STARIM ODJEMALCEM

kot tudi novim znancem in prijateljem naznanjam, da smo začeli s stiskanjem grozdja. Kot vsako leto, boste tudi letos dobili pri nas izvrstno kapljo, na katero se lahko zanesete. Mošt, grozdje in sodi!

Se vljudno priporočam za obila naročila!

Jernej Knaus

1052 E. 62d St.

5c DO 50c RAZPRODAJA

PRI

Chicago Chain Store Co.

6101 Glass Ave., vogal E. 61. ceste

EDINO PRAVA CHICAGO CHAIN STORE TRGOVINA V TEJ OKOLICI

RAZPRODAJA SE PRIČNE V TOREK, 30. SEPTEMBRA, OB 9. URI ZJUTRAJ
TUKAJ JE NAVEDENIH NEKAJ CEN TE ČISTILNE RAZPRODAJE

Deške in dekliške nogavice, navadna cena 25c, sedaj par za.....	5c
Vsakovrstni svileni trakovi, vredni do 25c, sedaj jard po.....	5c
Razne druge stvari, vredne do 25c, sedaj po.....	5c
Deške in dekliške nogavice, vredne do 39c, sedaj par po.....	10c
36 palcev percale, najnovejše barve, navadna cena 19c jard, sedaj jard po.....	10c
Svilene nogavice za ženske (druge vrste), par za	10c
Turške brisače, velike mere, navadna cena 19c, sedaj vsaka po.....	10c
Indian head platno, vsak jard žigan, navadna cena 35c, sedaj jard po.....	25c
Svilene in volnene nogavice za ženske in dekleta, par za	25c

POSEBNE CENE NA OBLEKAH, TOVARNIKŠE DRUGE VRSTE

Lot oblek za ženske in dekleta, vredne do \$2.00, sedaj po..... 50c

Tudi vsa naša jesenska in zimska zaloga sweatrov, lumberjacks in spodnjega perila je pripravljena za to razprodajo

Chicago Chain Store Co.

6101 Glass Ave., vogal E. 61. ceste